

מאי 2009

חדשות מדעי החיים

סל הבריאות וזכויות חולים על פיו: עדכוני פסיקה

לקוחות וחברים יקרים,

"חדשות מדעי החיים" מוגש על ידי המכון הישראלי לייצוא ולשיתוף פעולה בין-לאומי בשיתוף עם משרד עורכי דין איתן לירז ושות' במטרה ליידע אתכם בדבר חידושים ועדכונים משפטיים הרלוונטיים לתחום מדעי החיים.

א. עתירת הסתדרות הרופאים – החלטת בג"ץ

מחודש מרץ 2009

ביום 30 למרץ 2009 נתן בית המשפט העליון בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק צו על תנאי המורה לשר הבריאות, שר האוצר, קופות החולים והועדה להרחבת שירותי סל התרופות לשנת 2009 ליתן טעמיהם מדוע לא ייקבע הסדר חקיקתי מתאים או הסדר אחר לעבודתה של ועדת הסל, סדרי העבודה של הועדה והרכבה ומדוע לא יקבעו אמות מידה ברורות להפעלת שיקול הדעת של הועדה ובין היתר תקבע גם חובת הנמקה להחלטותיה.

בהקשר לדרישה לקביעת אמות מידה ברורות להפעלת שיקול הדעת של הועדה יש לציין כי נכון להיום אכן קיימות אמות מידה על פיהן פועלת הועדה אולם אלו אינן מדורגות לפי סדר חשיבות או משקל. במסגרת אמות המידה הקיימות כלולים השיקולים הבאים: יעילות הטכנולוגיה המועמדת להיכלל בסל; היות הטכנולוגיה מונעת מחלה, מצילת חיים, מונעת תמותה או מאריכת חיים (תוך התייחסות לאיכות החיים הצפויה); קיום חלופה טיפולית ובדיקת יעילות החלופה; ניסיון בארץ ובעולם בשימוש בטכנולוגיה; עלות כלכלית ברמת הפרט וברמה הלאומית; מספר חולים שיהיה מהטכנולוגיה; והתועלת הצפויה מהטכנולוגיה.

על ההשלכות של היקף זכויות חולים במדינת ישראל לקבלת טיפול רפואי נאות והיקף השירותים אשר ניתנים לחולים כאמור במסגרת סל הבריאות על חברות בתחום הפארמה אין צורך להכביר מילים. בהתאם, חברות רבות משקיעות מאמצים רבים בהחדרת מוצריהם לסל הבריאות ובמקרה ופעילות כאמור כושלת, פעמים רבות מתבצעות פניות מצד חולים או עמותות חולים לבתי המשפט כ- "קו האחרון" להשפעה על החלטות ועדת הסל וחשוב מכך – על החלטותיה בשנה העוקבת.

בחודשיים האחרונים היינו עדים למספר לא מבוטל של דיונים משפטיים בהקשר לזכויות חולים כאמור.

נתאר להלן בגיליון זה את ההחלטות המרכזיות אשר יצאו מפי בית המשפט העליון בנושא זה.

(ג) אפליה (במקרה זה בין חולי מיאלומה נפוצה אשר לא זכו לטיפול במסגרת הסל לבין חולים אחרים דוגמת חולי סרטן המעי הגס אשר זכו כי תרופת הארביטוקס תיכלל בסל הבריאות);

(ד) חוסר סבירות של החלטות ועדת הסל.

לאור דחיית טענות אלו נדחתה העתירה כליל.

בעוד שהכרעה לטובת ההסתדרות הרפואית (בבג"צ שתואר לעיל), במידה וזו אכן תינתן, לא צפויה להשפיע על הלכות בית המשפט בעניין פגיעה בזכויות חוקתיות, חוקיות ואפליה הרי שהשפעה ברורה צפויה להיות על הכלים אשר יסופקו לבית המשפט בהכרעתם בטענת "חוסר הסבירות" מצד הועדה.

כך, במקרה בו יקבע הסדר חקיקתי ברור לפעילות ועדת הסל; יקבעו אמות מידה ברורות להכללת טכנולוגיות חדשות לסל והיחס בין אמות מידה אלו (נכון להיום כאמור הועדה קבעה לעצמה אמות מידה אולם נמנעה מלדרגן לפי סדר חשיבות או משקל); יקבעו סדרי העבודה של הועדה; ותיקבע חובת הנמקה להחלטות הועדה, הרי שאלו יעמדו לבחינת בית המשפט ובפועל יוענקו לבית המשפט כלים נוספים שאינם קיימים כיום (פרוצדוראליים ומהותיים כאחד) לבקר את החלטות ועדת הסל.

כמובן שגם במקרה בו תיקבע מסגרת נורמטיבית כמצוין לעיל הרי שיש לקחת בחשבון כי בית המשפט אינו צפוי להתערב בהחלטות הועדה אלא במקרים קיצוניים, תוך שבית המשפט ימשיך וייתן (כקבוע בהלכות הנוכחיות) לוועדה מרחב תמרון ניכר יחסית (אם כי מצומצם יותר).

הצו לעיל ניתן לאחר שהסתדרות הרופאים הגישה עתירה לבג"צ במסגרתו טענה כי ועדת הסל פועלת ללא מדיניות וקריטריונים ברורים, אחידים ושקופים בעת שהיא מכריעה אלו טכנולוגיות חדשות יוכנסו לסל הבריאות. כן נטען בעתירה כי אי פרסום פרוטוקולים מצד ועדת הסל ואי נימוק החלטות הועדה אינם מאפשרים להתחקות אחרי שיקול דעתה (ולכן אינם מאפשרים ביקורת נאותה על החלטותיה).

בג"ץ אפשר למשיבים להגיש תגובתם תוך 4 חודשים ולאחר מכן יימשכו הדיונים בעתירה. היה ותתקבל העתירה בסופו של יום תהיה לכך השלכה ברורה וישירה על עותרים עתידיים ועל ההלכות הנוהגות היום בבג"צ, דוגמת זו אשר ניתנה על ידי בג"ץ בעניין מיכאל דוידוב ועמותת אמ"ן (ראו להלן).

ב. עתירת דוידוב - החלטה בג"ץ מחודש מאי

ביום 3 למאי 2009 דחה בג"צ את עתירת מיכאל דוידוב ועמותת אמ"ן (אגודה למיאלומה נפוצה) כנגד החלטת הועדה להרחבת שירותי סל התרופות לשנת 2009, שר הבריאות ושר האוצר שלא להכליל את תרופת הרבלימיד ("התכשיר") בסל.

בפסק דינם המפורט של הנשיאה בייניש והשופטים פרוקצייה ודנציגר (אשר נכתב על ידי השופט דנציגר) נדחתה, בהתאם להלכות קודמות של בג"צ, טענות העותרים בדבר:

(א) פגיעה בזכות החוקתית לחיים (המעוגנת בחוק יסוד כבוד האדם וחירותו);

(ב) פגיעה בזכות החוקתית לבריאות (המעוגנת בין היתר בחוק זכויות החולה ובחוק לא תעמוד על דם רעך);

הנכם מוזמנים בזאת לפנות לעו"ד איתן לירז בכל שאלה או הבהרה בקשר עם האמור לעיל.

האמור לעיל מיועד למתן מידע כללי בלבד ואין בו מתן חוות דעת או יעוץ מקצועי, הטעונים בדיקה פרטנית של נסיבות העניין והחוקים הרלוונטיים. בהתאם, ולמען הזהירות בלבד, יודגש כי אין ולא ניתן לראות באמור לעיל כחוות דעת משפטית, ובהתאם, אין להסתמך עליו.

—
EYTAN LIRAZ
— & CO. —
L A W O F F I C E S

מגדל סונול, קומה 17, דרך מנחם בגין 52, תל אביב 67137.

טל: 03-5377 388 פקס: 03-5377 399

דוא"ל: Eytan@lirazlaw.com

Sonol Tower, 17th Floor, 52 Menachem Begin Rd., Tel Aviv 67137, Israel

Tel: (972) 3 5377 388 Fax: (972) 3 5377 399

Email: Eytan@lirazlaw.com

<https://www.lirazlaw.com>